

Besede, ki gradijo odgovornost: trajnostni razvoj pri pouku slovenščine

Barbka Kukman
Osnovna šola Šentjernej

Kostanjevica na Krki, 30. 5. 2026

IZHODIŠČA:

Izhajajo iz opažanja, da učenci trajnostni razvoj

- ▶ dojemajo kot abstrakten pojem
- ▶ nepovezan z vsakdanjim življenjem

IZZIV:

Kako učence pri pouku slovenščine aktivno vključiti in jim približati tematiko na smiseln način?

CILJI:

Pri učencih razvijati

- ▶ trajnostno miselnost
- ▶ bralno pismenost in jezikovne kompetence
- ▶ ustvarjalnost in kreativnost
- ▶ kritično miselnost in družbeno odgovornost
- ▶ okoljsko ozaveščenost in odgovoren odnos do narave

Vključevanje trajnostnega razvoja v pouk slovenščine:

- ▶ v 6. in 8. razredu
- ▶ ustvarjalne in aktivne metode dela
- ▶ pri pouku jezika in književnosti
- ▶ s poudarkom na povezovanju učnih vsebin z vsakdanjim življenjem

Dejavnosti, ki sem jih izvajala:

- ▶ obravnava poezije v 6. razredu, poustvarjanje besedila
- ▶ obravnava oglasnih besedil v 8. razredu
- ▶ „SOBA POBEGA“ — kot primer izkustvenega učenja

Obravnava poezije v 6. razredu

Ksenja Šoster Olmer: Kamelje cisterne

▶ Namen:

- približati tematiko pomanjkanja vode
- spodbuditi razmišljanje o lastnem odnosu do naravnih virov

▶ Uvodna motivacija:

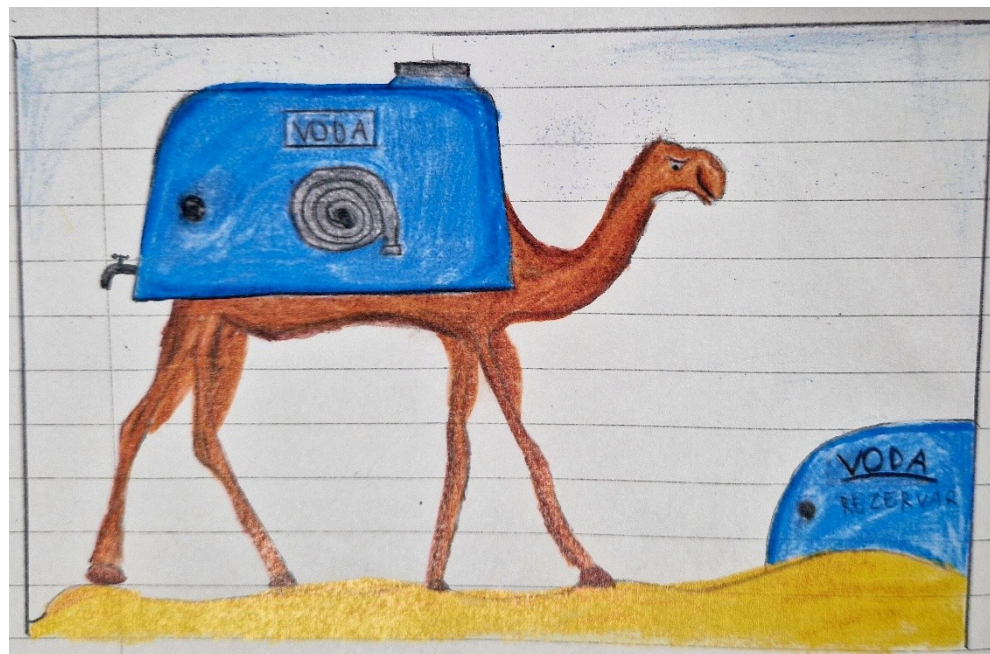
- dokumentarni prispevek o pomanjkanju vode (Infodrom)
- pogovor

▶ Branje in razlaga vsebine pesmi

Obravnava poezije v 6. razredu

Ksenja Šoster Olmer: Kamelje cisterne

- ▶ Poustvarjanje, risanje „kamel prihodnosti“ → zbiralke deževnice, čistilne naprave, varčevalke ...

Obravnavava poezije v 6. razredu

Dane Zajc: Pivci tišine

▶ Namen:

- razvijanje občutljivosti za zvočno okolje
- razmislek o pomenu tišine in hrupa v vsakdanjem življenju

▶ Izkustvena motivacija:

- ustvarjanje hrupa in tišine
- pogovor ob kontrastni izkušnji

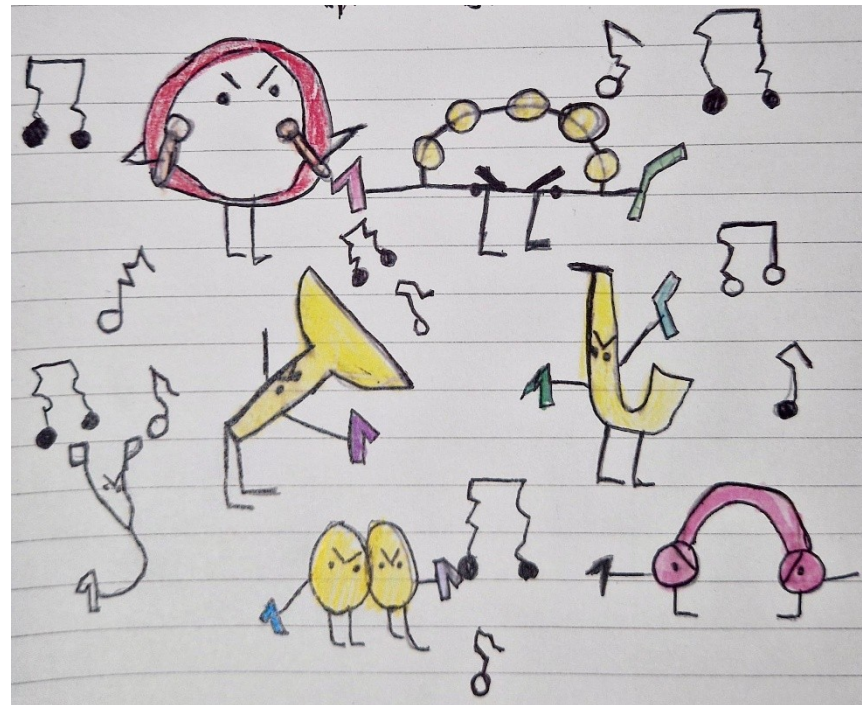
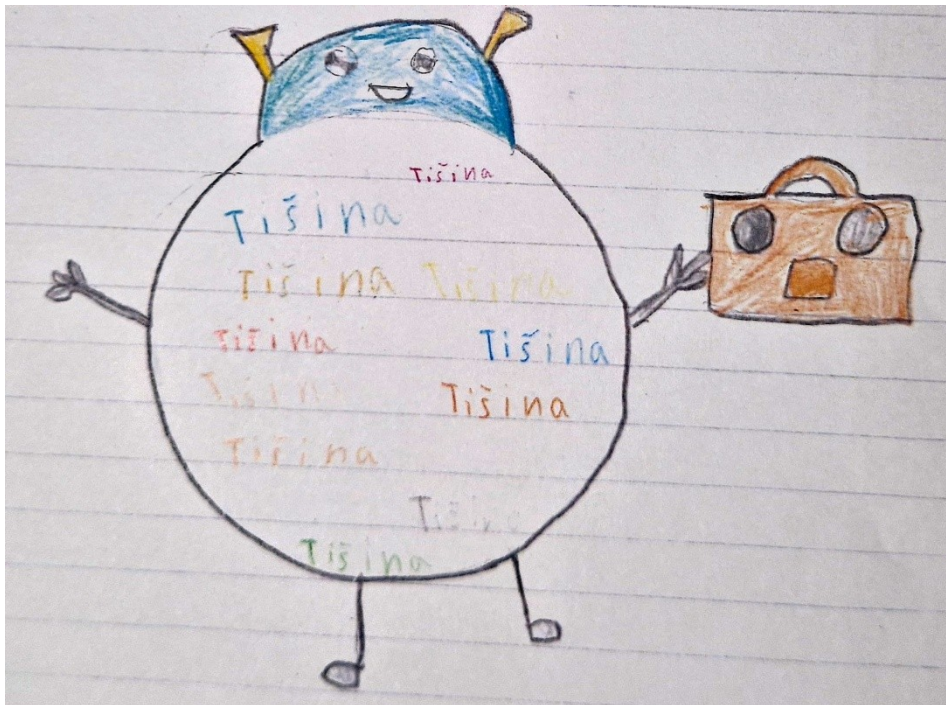
▶ Branje in razlaga vsebine pesmi

Obravnava poezije v 6. razredu

Dane Zajc: Pivci tišine

► Poustvarjanje:

- likovna upodobitev pivcev tišine

Obravnava poezije v 6. razredu

Dane Zajc: Pivci tišine

- pisanje pesmi z naslovom Pivci hrupa

PIVCI HRUPA

V našo šolo so prišli PIVCI HRUPA.
O hrupu ni od tistega sne ne sluha ne duha.
Zdaj je tišina! KAS RES SLIŠIMO SE?
Hvala pivcem hrupa, da so pokili ves hrup,
Zdaj imamo vsi posluh.

Pivci hrupa

Med spanjem zaslišim kričanje.
Soseda kriči, ker so pivci hrupa prišli.
Jaz sem pa tako vesela,
da ne bom hrupa več doživela.

Pivci hrupa hrup popijejo
in s polnimi trebuhmi odidejo.
Končno v mesta zavlada tišina,
to je za ušesa prava milina.

PIVCI HRUPA

V našo šolo so prišli
PIVCI HRUPA.

Hrup so zadušili
in tišino povabili.

Hrupni, glasni in
kričeči so zbežali,
tišini so priložnost dali.

Pisanje ustvarjalnih besedil

- ▶ vstopanje v vloge naravnih elementov ali odvrženih predmetov

- ▶ CILJI:
 - razvijanje empatije in občutljivosti za okoljske in družbene izzive sodobnega sveta
 - zavedanje posledic človekovega ravnanja
 - razmišljanje o lastni odgovornosti za trajnostno ravnanje

Pisanje ustvarjalnih besedil

► PRIMERI BESEDIL:

Jaz, morje

Jaz sem morje. Ljudje vanje mečejo veliko smeti, kot so plastične vrečke, plastenke, mreže in veliko plastike. Ljudje so zelo nespoštljivi do nene. Počutim se zelo žalostno in zelo prizadeto, kako ravnaajo z mano. Groza! Vedno bolj sem umazano. Upam, da se bodo ljudje spremenili in namesto v morje smeti metali v koše in mi omogočili boljše življenje.

Jaz, roža

Sem roža - marjetica. Rastem ob cesti ob veliki tovarni. Krogih je tukaj raslo veliko trave in z mano so bili prijatelji, družina. Prišel je človek in vse zabetoniral. Sama sem ostala, čisto sama, osamljena. Vsak dan ta človek pride v službo v veliko tovarno. Tovarno spušča onesnažen zrak. Komaj diham. Poleg tega po cesti dirjajo avtomobili in takrat samo zadržujem dih. To prenašam dan za dnem. Dim v zraku je tako gost, da se še sonca ne vidi. Vsak dan vanje mečejo smeti. Pogrešam svojo družino in prijatelje. Tudi in si želim, da bo kmalu konec.

Obravnava oglasnih besedil v 8. razredu

▶ Namen:

- spodbuditi učence k razmisleku o prepričevalnih strategijah oglasov in njihovi vlogi pri oblikovanju potrošniških navad

▶ Uvodna motivacija:

- ogled in analiza oglasov

▶ Cilji:

- spoznati oglas kot besedilno vrsto
- spoznati značilnosti oglasov
- povezati oglase s trajnostnim razvojem

Obravnava oglasnih besedil v 8. razredu

► Poustvarjanje:

- pisanje sloganov

Jej lokalno, živi normalno!

Zelene odločitve spreminjajo svet!

Trajnost je izbira prihodnosti!

Manj plastike, več prihodnosti!

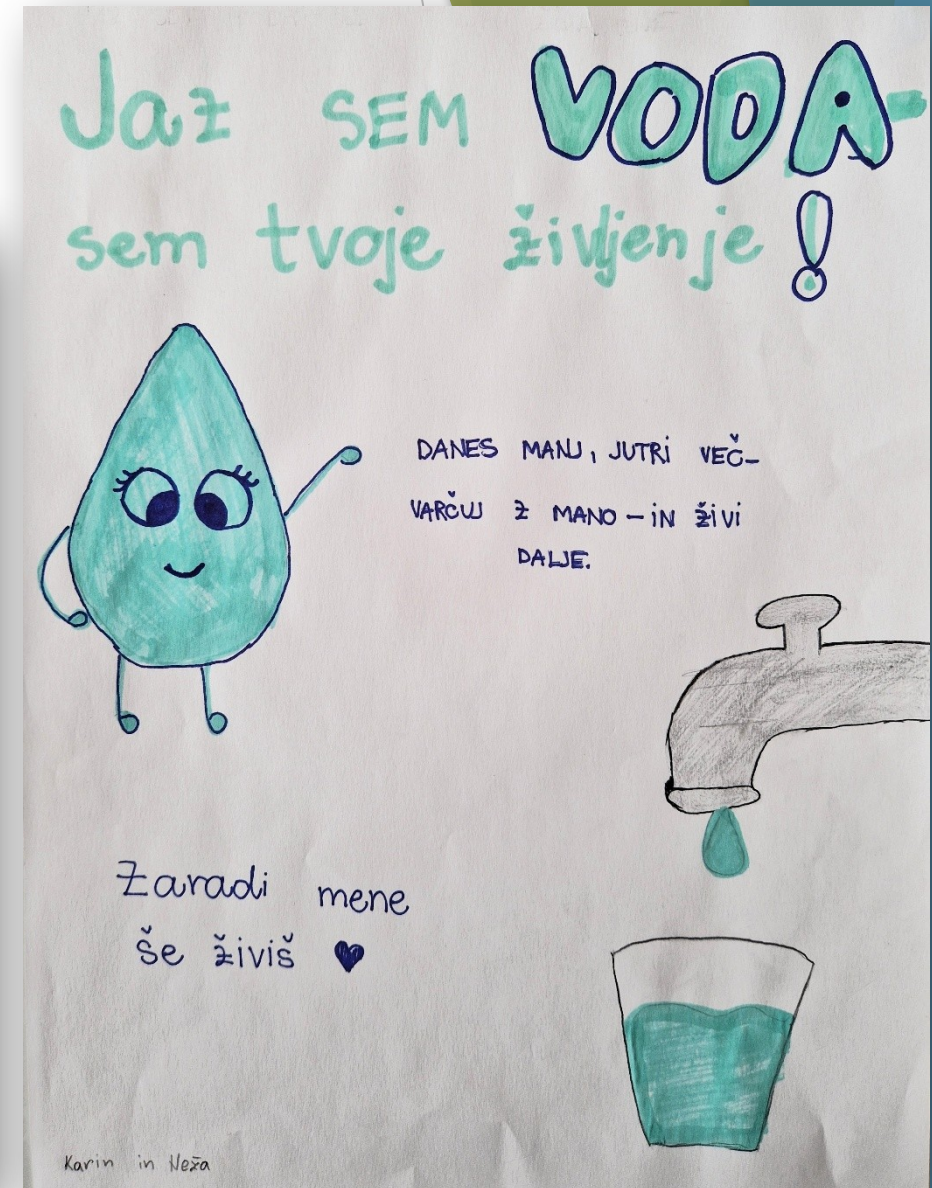
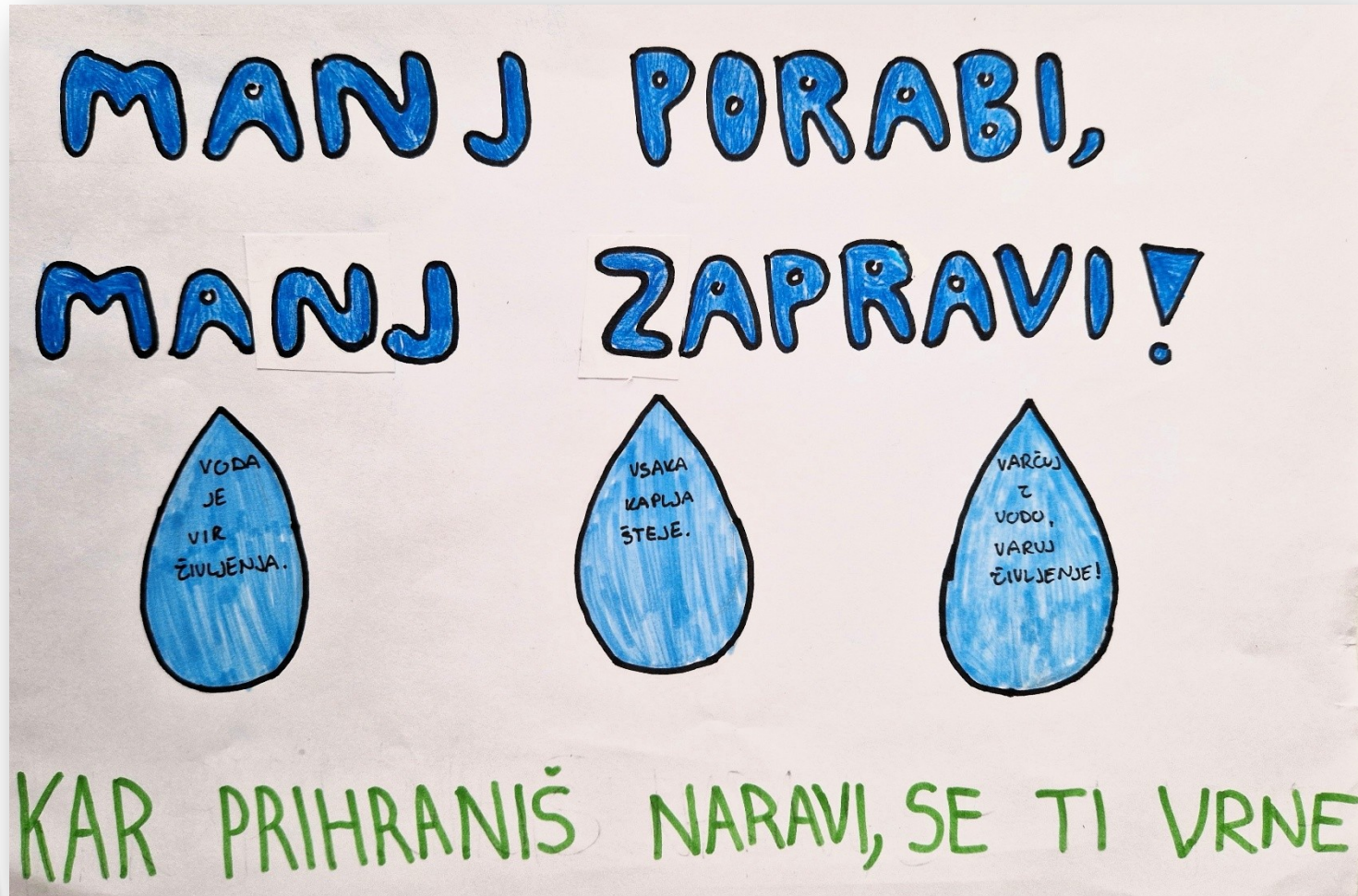
Naš planet ni za enkratno uporabo.

Odgovorno danes, varno jutri!

Obravnava oglasnih besedil v 8. razredu

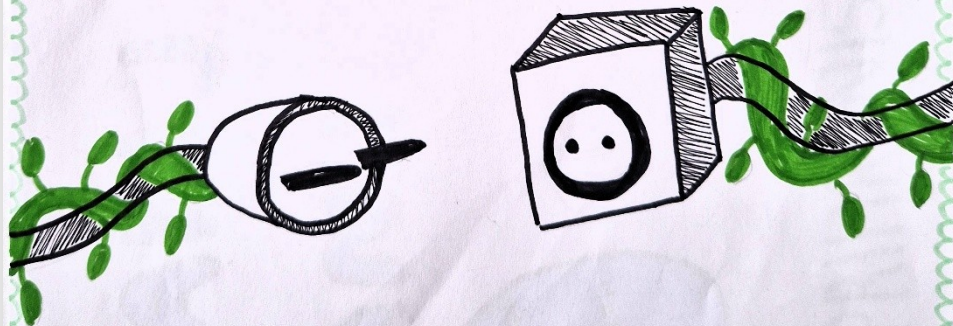
► Poustvarjanje:

- oblikovanje oglasnih besedil

VARČUJ
NARAVO
OBVARUJ!

IN

LOKALNO. BIO. NARAVNO.

VODA
JE ŽIVLJENJE

Voda je
vir življenja.

Kapljica
življenja

Voda
je
modro zlato.

Brez vode
ni življenja.

ZATO-VARČUJ Z VODO!

VOZI KOLO -
ZA ZDRAVO

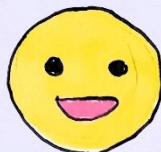
TELO

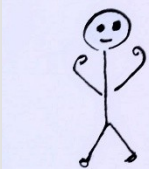
BOLJ ZDRAVO
SRCE

BOLJ OIST
ZRAK

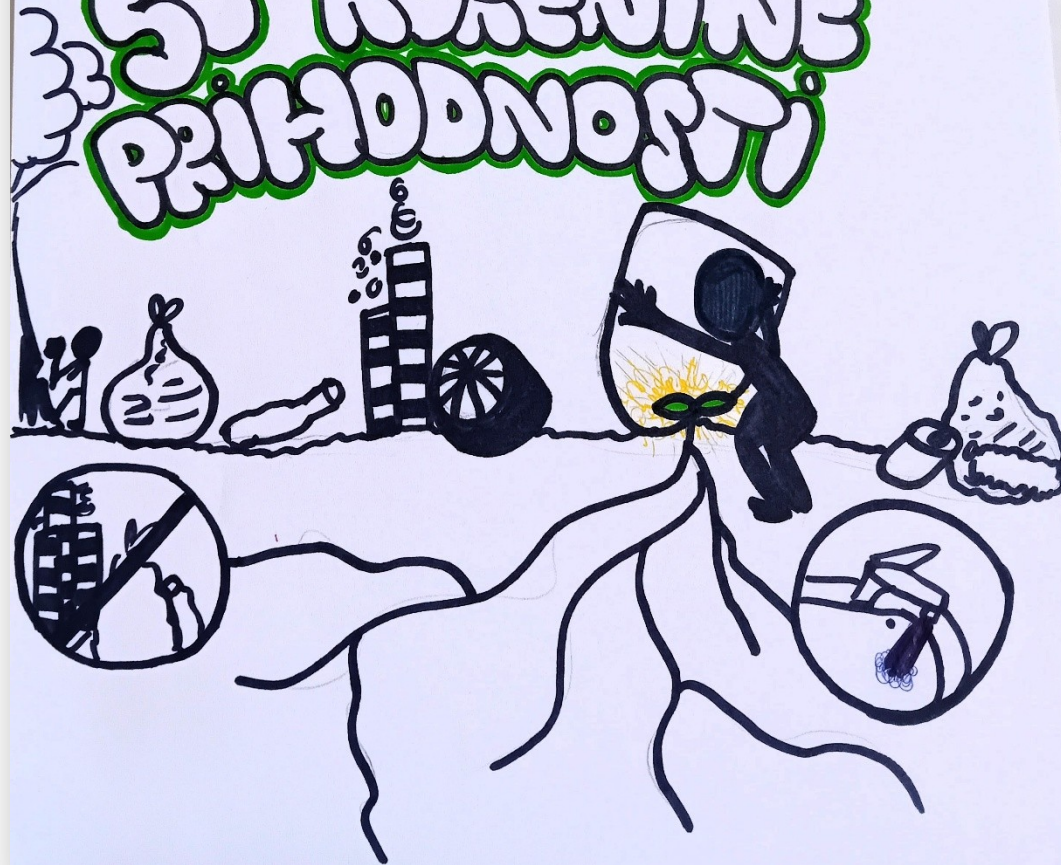
BOLJE
POČUTJE!

VEĆ ENERGIJE

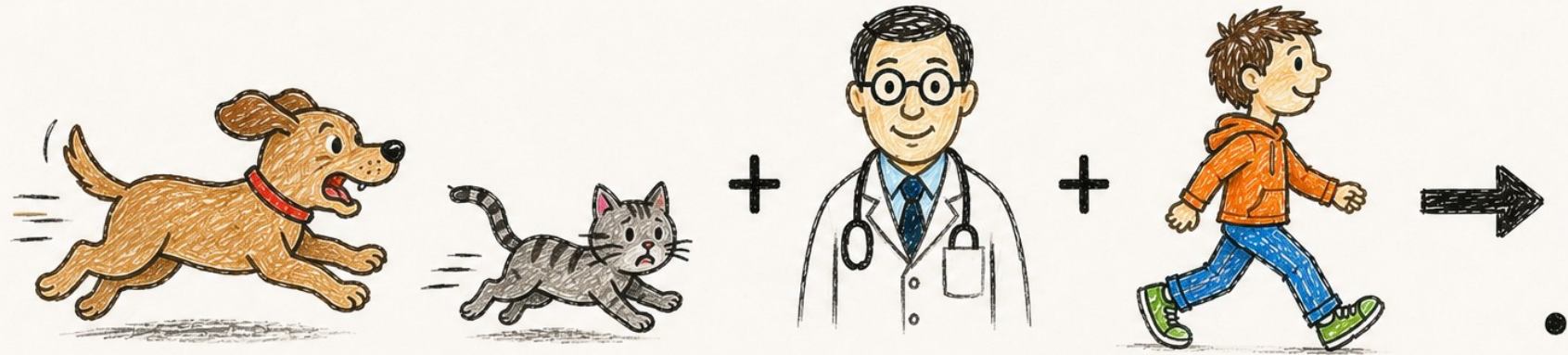
IZBERI KOLO!
IZBERI SEBE!

VARUJMO
ZEMLJO - V NJEJ
SO KORENINE
PRILADNOSTI

„Soba pobega“ – kot primer izkustvenega učenja

- ▶ delo v skupinah
- ▶ 6 zaporednih postaj
- ▶ rešitev posamezne naloge je vodila do naslednjega izziva
- ▶ vključevanje elementov trajnostnega razvoja
- ▶ zaključni izziv – rebus → končna rešitev

?

Ugotovitve:

- ▶ vse dejavnosti so na učence delovale motivacijsko
- ▶ spodbujale so zavedanje o pomenu trajnostnega razvoja
- ▶ učenci so bili v dejavnosti aktivno vključeni
- ▶ inovativni didaktični pristopi (elementi igre, izkustveno učenje, problemsko razmišljanje ...)
- ▶ trajnejše usvajanje znanja

ZAKLJUČEK:

- ▶ dejavnosti potrjujejo, da je načela trajnostnega razvoja mogoče smiselno vključevati v pouk slovenščine
- ▶ potrebno je premišljeno načrtovanje dejavnosti
- ▶ vzgoja za trajnostni razvoj je vseživljenjski proces

Viri in literatura:

- Torkar, G. (2025). *Misli in deluj trajnostno: priročnik o vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj* (1. izd., str. 52). Pedagoška fakulteta.
- Kralj Serša, M., Jeršin Tomassini, K., & Nemec, L. (2023). *Geografija 1: i-učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij*. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. <https://etorba.sio.si/etorba/sl/books/7/read>
- Kodre, P. (2022). *Od glasov do knjižnih svetov 8: [samostojni delovni zvezek za slovenščino v 8. razredu osnovne šole: jezik in književnost]* (2. izd., str. 215). Rokus Klett.

**HVALA ZA
VAŠO
POZORNOST.**